

Innsigelser og miljøinteresser av nasjonal og regional betydning

Carl Henrik Jensen
Klima- og planseksjonen

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023

Vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Nasjonale forventninger og retningslinjer

Lover

Forskrifter

Statlige planretningslinjer

Regionale planer

m.m.

Innsigelse / motsegn

- Bestemmelsene om innsigelse til kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner er kompetanseregler som begrenser kommunens myndighet.
- Den rettslige betydning av innsigelse er at det ikke kan gjøres endelig planvedtak i kommunen, og at myndigheten overføres til Kommunal- og distriktsdepartementet.

Innsigelse / motsegn (2)

Plan- og bygningsloven § 5-4

- Myndighet til å fremme innsigelse:
 - Berørt statlig og regionalt organ
 - Andre kommuner
 - Sametinget
- Dersom planforslaget er i strid med bestemmelser i loven, forskrift, statlig planretningslinje, statlig eller regional planbestemmelse, eller overordnet plan, kan det fremmes innsigelse.
- Skal fremmes så tidlig som mulig og senest innen høringsfristen. Innsigelse skal begrunnes.

Innsigelse / motsegn (3)

Plan- og bygningsloven § 5-5

- Begrensninger i adgangen til å fremme innsigelse

Plan- og bygningsloven § 5-6

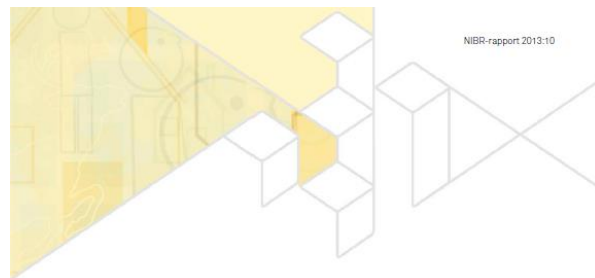
- Mekling og avgjørelse av departementet

Foto: M. Hoekstra, SFIN

Utredninger

Martin Lund-Iversen
Hege Holtstad
Marte Winævoid

Innsigelser etter plan- og bygningsloven

Innsigelsesinstituttets påvirkning på lokalt selvstyre
SLUTTRAPPORT

Innsigelsesrundskriv

Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven

Rundskriv T-2/13 (august 2013)

- Erstatte tidligere rundskriv T-5/95

Rundskriv H-2/14 (februar 2014)

- Erstatte T-2/13

Behov for klargjøring av innsigelsespraksis

- DSB – retningslinjer for fylkesmennenes bruk av innsigelser (2010)
- Klima- og miljødepartementet – T-2/16 rundskriv om miljøforvaltningens innsigelsespraksis (2016)
- Riksantikvaren – veileder om kulturminner, kulturmiljøer og landskap (2016)
- Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging (2017)
- Nasjonale og regionale interesser innenfor Statens vegvesens ansvarsområde (2017)
- Bane NOR – veileder om nasjonale jernbaneinteresser (2017/2020)
- Forsvarets arealbruksinteresser i arealplanlegging (2017)
- Landbruks- og matdepartementet – jordvernbrief (2018)
- Kystverkets planmedvirkning (2018)
- Mattilsynet – Drikkevannshensyn i kommunalt, regionalt og statlig planarbeid (2018)
- Sametingets planveileder (2010)
- Fiskeridirektoratets retningslinjer for arbeid med kystsoneplanlegging (2020)
- Nasjonale og vesentlige regionale interesser på folkehelseområdet – klargjøring av helseforvaltningens innsigelsespraksis (2020)
- Forvaltning av kirke, gravplass og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø (2020)

T-2/16 – prinsipper og kriterier

- Er miljøverdien(e) av nasjonal eller vesentlig regional verdi, eller av andre grunner av vesentlig betydning?
- Hvilken konkret negativ effekt får planforslaget på miljøverdiene?
- Hvilken samfunnsmessig nytte har planforslagets tiltak?
- Er det muligheter for alternative løsninger og avbøtende tiltak?
- Samlet vurdering av fordeler og ulemper

Nasjonale og regionale miljøinteresser

- Ikke uttømmende liste
- Støy
- Lokal luftkvalitet
- Forurenset grunn
- Klima
- Klimatilpasning
- Naturmangfold
- Vannmiljøkvalitet
- Strandsone langs sjø og vassdrag
- Vernede vassdrag
- Storulykkevirksomheter
- Friluftsliv
- (Kulturhistoriske verdier og) naturmangfoldverdier knyttet til landskap
- (Kulturminner og kulturmiljøer)

Støy

- Vesentlige avvik fra T-1442 Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging
 - Manglende støysonekart i overordnet plan
 - Mangler eller mangelfull støyutredning
 - Anbefalte grenseverdier overskrides uten avbøtende tiltak
 - Avvik fra anbefalte grenseverdier uten tilstrekkelig begrunnelse eller dokumentasjon
 - Begrunnelsen kan ikke forsvare avvikets omfang

Lokal luftkvalitet

- Vesentlige avvik fra T-1520 Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging
 - Mangler vurdering eller er svært mangelfull vurdering
 - Ikke kartlagt utbredelsen av forurensning i gul og rød sone
 - Uegnet metode for beregning
 - Ønsker om avvik uten at kriteriene for avvik er tilfredsstilt
 - Ikke hensyntatt samspilleffekter mellom støy og luftforurensning
 - Begrunnelsen kan ikke forsvare avvikets omfang

Forurenset grunn

- Planen tar ikke hensyn til informasjon om forurenset grunn eller til at det ut fra annen informasjon er grunn til å tro at det er vesentlig grunnforureningsproblemer.
- Det skal graves i områder med syredannende alunskifer eller andre syredannende bergarter
- Tiltak i områder hvor det har blitt deponert avfall som kan medføre utslipp av helseskadelige gasser og setningsskader
- Manglende hensynssoner
- Ny arealbruk uten miljøtekniske undersøkelser og risikovurdering

Klima(gassutslipp)

- Avvik fra statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging
 - Bygger ikke oppunder mål om kompakte byer og tettsteder
 - For lav utnyttelse i by- og tettstedsområder
 - Tar i bruk nye arealer uten at potensialet for fortetting og transformasjon er utnyttet
 - Manglende prioritering av kollektivtrafikk, sykkel og gange.
- Avvik fra statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning
 - Ikke innarbeidet tiltak og virkemidler
 - Vesentlige mangler i arealplan som behandler klima- og energispørsmål
 - Torvuttak

Klimatilpasning

- Flere sektorer og myndigheter involvert
- Mangler i kunnskapsgrunnlaget til kommunen
- Skal bruke høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger (regionale klimaprofiler)
- Manglende hensyn til økosystemer og deres evne til å dempe klimaeffekter

Naturmangfold

- Verneområder
- Naturtyper
- Arter
- Sammenhengende naturområder med urørt preg
- Geologisk naturmangfold

Vannmiljøkvalitet

- Konflikt med godkjent regional vannforvaltningsplan
- Konflikt med kravene i vannforskriften § 12 for å tillate ny aktivitet eller inngrep som strider med miljømålene

Strandsone langs sjø og vassdrag

- Gjelder både sjø og vassdrag
- Konflikt med plan- og bygningsloven § 1-8
- Konflikt med statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen
- Konflikt med rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag

Storulykkebedrifter

- Må avklare om disse kan påvirke naturmiljøet negativt ved en ulykke
- Må bygge på oppdatert miljørisikoanalyse
- Natur av nasjonale eller vesentlig regional interesser kan komme til skade ved ulykke

Oversendelse til mekling?

- Prøv å løse saken (eller mest mulig av den) uten mekling
- Sørg for politisk avklaring (f.eks. i planutvalg) før kommunen ber om mekling
- Be om mekling før kommunestyrets/bystyrets endelige vedtak
- Oversendelse av sak:
 - gjør rede for konflikt og kommunens begrunnelse for ikke å ta hensyn til innsigelsen
 - gi en saksframstilling og dokumentasjon slik at statsforvalteren får god oversikt over konflikten og kommunens behandling av denne
 - send over alle relevante saksdokumenter